

*Р. П. Смик, студ. 4 курсу спеціальності
«Міжнародна інформація» Східноєвропейського
національного університету імені Лесі Українки
(Україна, м. Луцьк)*

*Науковий керівник: А. М. Митко, к.політ.н., доц. кафедри
міжнародної інформації СНУ ім. Лесі Українки*

Досвід проектів Європейського Союзу з транскордонного співробітництва для України

*Роботу виконано на кафедрі міжнародної
інформації СНУ ім. Лесі Українки*

Smyk R. P. The experience of EU-funded cross-border cooperation for Ukraine. Cross-border cooperation as part of its policy, now occupies an important place in the priorities of the socio-economic development and foreign policy, in particular the European integration of Ukraine. Scientific analysis of the theory and practice of cross-border cooperation especially Ukraine in the context of the European integration process is essential to the development and implementation of strategies of domestic and foreign policy of Ukraine today.

Україна, завдяки вигідному геополітичному положенню має великі потенційні можливості щодо його розвитку, оскільки 19 з 25 регіонів держави є прикордонними, а зовнішній кордон є найдовшим серед європейських країн – 1390 кілометрів сухопутного кордону з країнами ЄС. Особливістю транскордонного співробітництва України є те, що воно

відбувається не тільки на кордонах України з країнами ЄС, а і на кордонах з країнами, що не входять до складу ЄС – Росією, Білорусією та Молдовою.

У сьогоднішньому глобалізованому світі взаємозв'язки у різних галузях людської діяльності між континентами, об'єднаннями держав, країнами, містами та навіть їхніми районами, є надзвичайно важливими, адже саме об'єднання зусиль надає змогу отримати найкращі результати. Для України, претендентки на членство у ЄС, важливим кроком до мети є розвиток ефективної взаємодії із країнами союзу.[3]

Транскордонна співпраця в Україні здійснюється в межах угод, укладених між територіальними громадами, їх представницькими органами, місцевими органами влади України та територіальним громадами, відповідними органами влади інших держав. Питання транскордонного співробітництва регулюється Європейською рамковою конвенцією про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або органами влади 1980 р. (ETS № 106), Додатковим протоколом до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами і властями 1995 р. (ETS № 159) та Протоколом № 2 до Європейської рамкової конвенції про транскордонне співробітництво між територіальними общинами або властями, який стосується міжтериторіального співробітництва 1998 р. (ETS № 169). Україна приєдналася до цих міжнародних договорів. [2]

Прикордонне співробітництво між сусідніми країнами може приймати різні форми, які можуть включати: двостороннє співробітництво між місцевими регіональними органами влади,

контакти на центральному рівні, співпраця між НУО, співпраця єврорегіонів або партнерських міст і т.д.

Співробітництво єврорегіонів є особливою формою співпраці. Беруть у ній участь представники місцевих і регіональних громад. Вона відбувається на високому ступені інституціоналізації транскордонного співробітництва. Транскордонне співробітництво здійснюється у формі Єврорегіонального співробітництва на умовах введення постійної, інституційні форми співпраці, (серед інших шляхом створення асоціацій, поради, секретаріат, робочі групи тощо), а також численні зв'язки зі спеціалізованими національними та міжнародними органами, транскордонної координації.[4]

Транскордонне співробітництво, як елемент державної політики, займає сьогодні важливе місце в системі пріоритетів як соціально-економічного розвитку, так і зовнішньої політики, зокрема європейської інтеграції України. Науковий аналіз теорії і особливо практики транскордонного співробітництва України в контексті європейських інтеграційних процесів має вагомим значення для розроблення і реалізації стратегії внутрішньої та зовнішньої політики України на сучасному етапі. [1]

Теоретичним і практичним питанням транскордонного співробітництва загалом, дослідженню форм ТКС, особливостям функціонування єврорегіонів присвячено праці таких дослідників, як П.Біленький, В.Будкін, В.Дергачов, М.Долішній, Ю.Макогон, Є.Матвєєв, Н.Мікула, В.Новицький, В.Пила, О.Чмир, М.Чумаченко та ін. Однак питання інформаційної підтримки цих процесів до сьогодні розглядалися несистемно й окреслювалися винятково в загальному вигляді.

Актуальність питання міжнародних відносин на регіональному рівні визначається перспективою українського

державотворення і логікою та динамікою європейського інтеграційного розвитку, адже важливою складовою зовнішньої політики України у центральноєвропейському регіоні має стати активізація двосторонніх відносин з країнами регіону в нових умовах, зокрема динамічна розбудова ефективної системи транскордонного співробітництва з сусідніми країнами-членами Європейського Союзу.

Визначення ролі та перспектив транскордонного співробітництва у контексті розширення Європейського Союзу пов'язане з відповідною політикою України, де транскордонне співробітництво із самого початку розглядалося як частина євроінтеграційного курсу держави, починаючи із 1998 р., коли Україна заявила про своє прагнення набути асоційованого членства в ЄС і президент України затвердив Стратегію інтеграції України до ЄС.[5]

Розширення ЄС за рахунок країн Центральної і Східної Європи має неоднозначний вплив на стан співпраці України із сусідніми країнами членами ЄС. Визначення стратегічного розвитку України у напрямку інтеграції в Європейський Союз поставило питання про активне співробітництво з країнами-членами ЄС. У рамках цього співробітництва активно почали створюватись євро регіони , як форма співробітництва між територіальними одиницями різних країн.

Транскордонна взаємодія з сусідніми державами — новими членами Європейського Союзу може стати для України одним із ефективних каналів участі в європейській інтеграції. Вона цілком відповідає концепції «Європи регіонів» та новітнім теоріям міжрегіональної інтеграції. Вже сьогодні статус євро регіонів зокрема і транскордонного співробітництва України взагалі з центральноєвропейськими державами піднявся на якісно вищий

щабель, що слід вважати беззаперечним позитивом. На транскордонному, міжрегіональному рівні стосунки України з ЄС майже не обтяжені проблемами і претензіями як політичного, так і економічного характеру. Тому взаємодія України з ЄС та країнами-членами ЄС у сфері єврорегіонального, транскордонного співробітництва може бути навіть більш динамічною і ефективною, ніж на міждержавному рівні. Безумовно, що ефективна єврорегіональна інтеграція через транскордонне співробітництво суттєво розширить базу включення України до європейських інтеграційних процесів.[3]

Вирішення наявних і майбутніх проблем транскордонного співробітництва вимагатимуть пошуків компромісів між Україною та Європейським Союзом, а також формування постійно діючого активного діалогу та співпраці як центральних і регіональних органів влади, так й громадськості у конструктивному вирішенні проблемних питань, зокрема узгодження інтересів сторін у наступних проблемах: Проблеми транскордонного співробітництва України:

- вплив візового режиму Шенгену на зміну характеру кордонів ЄС та України;
- проблеми безпеки на нових східних кордонах ЄС;
- проблеми трудової міграції та нелегальної міграції;
- міжнародне співробітництво в сфері охорони кордону;
- розвиток ефективних напрямів й форм транскордонної й регіональної співпраці.

Джерела:

1. На шляху до Європи. Український досвід єврорегіонів // Проект Київського центру Ін-ту Схід–Захід. – К. : Логос, 2000. – 224 с.

2. Біла С.О. Щодо активізації міждержавного міжрегіонального співробітництва західних регіонів України в рамках Єврорегіону «Карпати». Аналітична записка[Електронний ресурс]/ С.О.Біла, В.В. Романова. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1236/>.

3. Білоконь Ю. Методичні засади планування транскордонних територій України / Ю. Білоконь // Транскордонні території України (Проблеми розвитку). – К., 2004. – С. 76–111.

4. Будкін В. С. Прикордонне співробітництво в системі адаптації економіки України до європейського господарського простору / В. С. Будкін // Проблеми співробітництва прикордонних територій України і Польщі. – Бюл.№ 3. – Варшава-Київ, 1993. – С.169-179.

5. Про транскордонне співробітництво: [Закон України] №1861-IV від 24 червня 2004 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1861-15>. – Редакція від 02.12.2012.